

Opća bolnica "Dr. Josip Benčević"
Nastavna baza Medicinskog fakulteta Sveučilišta J. J. Strossmayera Osijek

Odjel za laboratorijsku dijagnostiku

MB: 0623849 ♦ Žiro račun: 2484008-1100801711 Raiffeisen banka ♦ tel. 035 201-570 ♦ fax: 035 415-633
e-mail:laboratorij@bolnicasb.hr ♦ Andrije Štampara 42, 35000 SLAVONSKI BROD

REGISTAR LABORATORIJSKIH PRETRAGA

NAZIV PRETRAGE (skr.BIS)	SUSTAV	VRSTA EPRUVETE (boja cepa)	VRIJEME IZRADE	NAPOMENE I TEL. BROJ ZA DETALJNIJE INFORMACIJE Tel. 035/201 577
Acido-bazicni status ABS	kK, aK, vK	Heparinizirana kapilara ili šprica	H	Uzorak odmah donijeti u laboratorij. Ako je potrebno slanje, uzorak dostaviti na hladnom. Tel. 035/201577
Ascites, pleuralna tekućina, abdominalni sadržaj ASC		Šprica, bočica	RR	U sustavu se određuje: Izgled, boja, pH, broj stanica, sediment nativnog preparata – leukociti, eritrociti LDH, glukoza, proteini, amilaza
Albumin ALB	S	crvena	H, RR	
Alaninaminotransferaza ALT	S	crvena	H, RR	Ne prihvaćaju se hemolizirani uzorci.
Amilaza AMI-S AMI-U	S, U	Crvena, Urinska epruveta	H, RR	Ne prihvaćaju se hemolizirani i ikterični uzorci. Izbjegavati antikoagulanse koji tvore komplekse.
Amonijak AMON	P	ljubičasta zeleno	H	Uzorak u čaši s ledom ODMAH donijeti u laboratorij. Ne prihvaćaju se hemolizirani i ikterični uzorci
Aspartat – aminotransferaza AST	S	crvena	H, RR	Ne prihvaćaju se hemolizirani uzorci
Angiotenzin konvertirajući enzim ACE	S	Crvena	RR	
Bakar CU	S	Crvena	RR	
Bilirubin konjugirani BILK	S	crvena	H, RR	Ne prihvaćaju se hemolizirani uzorci. Zaštititi uzorke od svjetla.
Bilirubin ukupni BILUK	S	crvena	H, RR	Ne prihvaćaju se hemolizirani uzorci. Zaštititi uzorke od svjetla
B2 mikroglobulin B2MIKRO	S	crvena	RR	
C reaktivni protein CRP	S, P	crvena, ljubičasta	RR	
C3 komponenta komplementa C3	S	crvena	RR	Ne prihvaćaju se jako lipemični uzorci.
C4 komponenta komplementa C4	S	crvena	RR	Ne prihvaćaju se jako lipemični uzorci.
Elektroforeza proteina (proteinogram) ELFO	S	crvena	RR	Ne prihvaćaju se hemolizirani uzorci i plazma.
Feritin FER	S	crvena	RR	
Fosfor anorganski P dUP	S dU	crvena urinska epruveta	RR	Ne prihvaćaju se hemolizirani uzorci. Naznačiti količinu 24 satnog urina.

Glukoza GLU	S, P, L PS	crvena, siva	H, RR	
Gama-glutamil transferaza GGT	S	crvena	H, RR	
Haptoglobin HAPTO	S	crvena	RR	Ne prihvaćaju se hemolizirani uzorci.
HDL-kolesterol HDL	S	crvena	RR	Uzorak krvi uzeti nakon 12 sati posta.
Hemoglobin A1 C HBA1c	K	ljubičasta	RR	
Kisela fosfataza, KF	S	crvena	RR	Ne prihvaćaju se hemolizirani uzorci.
Alkalna fosfataza ALP	S	crvena	RR	Ne prihvaćaju se hemolizirani uzorci. Izbjegavati antikoagulanse koji tvore komplekse.
Izoenzimi alkalne fosfataze (izoAP)	S	crvena	RR	Za izradu je potreban dogovor s laboratorijem.
Imunoglobulin A IgA	S	crvena	RR	Ne prihvaćaju se lipemični uzorci.
Imunoglobulin G IgG	S	crvena	RR	Ne prihvaćaju se lipemični uzorci.
Imunoglobulin M IgM	S	crvena	RR	Ne prihvaćaju se lipemični uzorci.
Kalcij – ukupni CA dUCA	S dU	crvena urinska epruvete	H, RR	Naznačiti količinu 24 satne mokraće. Izbjegavati antikoagulanse koji tvore komplekse.
Kalcij –ionizirani CA++	aK	Heparinizirana šprica	H	Uzorak ODMAH donijeti u laboratorij.
Kloridi Cl dUCI	S, L dU	crvena urinska epruveta ili bočica	H, RR	Naznačiti količinu 24 satne mokraće. Ne prihvaćaju se hemolizirani i lipemični uzorci
Kalij K dUK	S dU	crvena urinska epruveta	H, RR	Ne prihvaćaju se hemolizirani i lipemični uzorci. Naznačiti količinu 24 satne mokraće
Kolesterol, ukupni KOL	S	crvena	RR	Uzorak krvi uzeti nakon 12 sati posta.
Kolinesteraza CHE	S	crvena	RR	
Kreatinin KREAT dUKREAT	S, dU	crvena urinska epruveta	RR	Naznačiti količinu 24 satne mokraće.
Kreatin-kinaza CK	S	crvena	H, RR	Ne prihvaćaju se hemolizirani uzorci. Izbjegavati antikoagulanse koji tvore komplekse.
Kreatin-kinaza MB izoenzim CK-MB	S	crvena	H, RR	Ne prihvaćaju se hemolizirani, ikterični i lipemični uzorci. Izbjegavati antikoagulanse koji tvore komplekse.
Laktat LAKT	P, L	siva ljubičasta	H	Uzorak na hladnom ODMAH donijeti u laboratorij.
Laktat dehidrogenaza LDH	S, PS	crvena	H, RR	Ne prihvaćaju se hemolizirani uzorci. Pri upotrebi plazme paziti na kontaminaciju trombocitima.
LDL-kolesterol	S	crvena	RR	Uzorak krvi uzeti nakon 12 sati posta.
Magnezij MG dUMg	S dU	crvena urinska epruveta	H, RR	Ne prihvaćaju se hemolizirani, ikterični i lipemični uzorci. Izbjegavati antikoagulanse koji tvore komplekse. Naznačiti količinu 24 satne mokraće.
Methemoglobin METHB	K	ljubičasta	H	
Mikro- albuminurija UMALB	dU	urinska epruveta	RR	Naznačiti količinu 24 satne mokraće.
Mokraćna kiselina	S	crvena	RR	Ne prihvaćaju se ikterični uzorci.

ACUR dUACUR	dU	urinska epruveta		Naznačiti količinu 24 satne mokraće.
Natrij NA, dUNa	S dU	crvena urinska epruveta	H, RR	Ne prihvaćaju se hemolizirani i lipemični uzorci. Naznačiti količinu 24 satne mokraće.
Okultno krvarenje FHB	F		RR	Potrebno je sakupiti uzorke 3 stolice, uz preporučenu dijetu.
Trigliceridi TG	S	crvena	RR	Uzorak krvi uzeti nakon 12 sati posta.
Nezasićeni kapacitet vezivanja željeza UIBC	S	crvena	RR	Izbjegavati antikoagulanse koji tvore komplekse.
Visokoosjetljivi Triponin I hsTn I	S	crvena	H	
Ukupni proteini UPRO dUPRO	S dU PS	crvena urinska epruveta	RR	Naznačiti količinu 24 satne mokraće.
Urea UREA dUUREA	S dU	crvena urinska epruveta	RR	Ne prihvaćaju se hemolitični, ikterični i lipemični uzorci. Naznačiti količinu 24 satne mokraće.
Željezo FE	S	crvena	RR	Provesti propisanu pripremu bolesnika. Ne prihvaćaju se hemolizirani, ikterični i lipemični uzorci. Izbjegavati antikoagulanse koji tvore komplekse.
Valproat VPA	S	crvena	RR	Lijek piti nakon uzimanja uzorka.
5'Nukleotidaza 5'NU	S, P	crvena siva	RR	Ne prihvaćaju se hemolizirani, ikterični i lipemični uzorci.
Haptoglobin HAPTO	S, P	crvena ljubičasta	RR	Ne prihvaćaju se hemolizirani uzorci.
Homocistein HOMO	S, P	Crvena ljubičasta	RR	Uzorak dostaviti na hladnom
Moždani natrijuretski peptid BNP	P	ljubičasta	H	Ne prihvaćaju se hemolizirani uzorci. Za vanjske pacijente potrebna je preporuka specijaliste kardiologa.
Kortizol CORT dUCORT	S dU	Crvena Urinske epruvete	RR	Uzorak vaditi slijedeći cirkadijalni ritam izlučivanja, u 8 i 16 sati Naznačiti količinu 24 satne mokraće.
Benzodiazepini BENZO	U	Urinska epruveta	H	Uzorak je porcija mokraće.
Magnezij MG dUMG	S dU	Crvena Urinska epruveta	H, RR	Ne prihvaćaju se hemolizirani, ikterični i lipemični uzorci. Izbjegavati antikoagulanse koji tvore komplekse. Naznačiti količinu 24 satne mokraće.
Kreatinin klirens KLKREAT	S dU	Crvena Urinska epruveta	RR	Na uputnici navesti tjelesnu težinu i visinu bolesnika, skupiti 24 satnu mokraću i ISTI dan izvaditi krv.
Folotropin (folikularno stimulirajući hormon) FSH	S	crvena	RR	Potrebno je navesti tjedne trudnoće
Lutropin (luteinizirajući hormon) LH	S	crvena	RR	
Prolaktin PRL	S	crvena	RR	Krv uzeti nakon preporučene pripreme pacijenta.
Humani korionski gonadotropin HCG	S	crvena	RR	
Ciklosporin	P	ljubičasta	RR	

CYA				
Tiroidni stimulirajući hormon (TSH)	S	crvena	RR	
Slobodni tiroksin FT4	S	crvena	RR	
Slobodni trijodtironin FT3	S	crvena	RR	
Litij LI	S	crvena	RR	Lijek piti nakon uzimanja uzorka.
Globulin koji veže spolne hormone SHBG	S	crvena	RR	
Testosteron TESTO	S	crvena	RR	
Slobodni testosteron STESTO	S	crvena	RR	
Humani korionski gonadotropin β HCG	S	crvena	RR	
Progesteron PROG	S	crvena	RR	
Alfa feto protein AFP	S	crvena	RR	
Karcinoembrionalni antigen CEA	S	crvena	RR	
Karcinomski antigen 15-3 CA15-3	S	crvena	RR	
Karcinomski antigen 19-9 CA 19-9	S	crvena	RR	
Karcinomski antigen 125 CA-125	S	crvena	RR	
Prostata specifični antigen PSA	S	crvena	RR	
Slobodni prostata specifični antigen FPSA	S	crvena	RR	
Melanin MELAN	U	urinska epruveta zaštićena od svjetla	PP-3	Uzorak mokraće mora biti sasvim svjež. Pretraga se izvodi u tri uzastopna jutarnja uzorka.
Porfobilinogen, porfirini kvalitativno UPORF	U	urinska epruveta	PP-3	Rezultat se izdaje kao pozitivan ili negativan. Uzorak mokraće mora biti sasvim svjež. Pretraga se izvodi u tri uzastopna jutarnja uzorka.
Estradiol E2	S	crvena	RR	
Oralno opterećenje glukozom - trudnice OGTT - trudnice	P	siva	RR	Trudnicama se uzima uzorak venske krvi za cijelo vrijeme provedbe testa.
Karbamazepin CARB	S	crvene	H	Lijek piti nakon uzorkovanja.
Digoksin DGXN	S	crvena	H	Lijek piti nakon uzorkovanja
Fenobarbiton FENO	S	crvena	H, RR	Lijek piti nakon uzorkovanja
Kompletna analiza mokraće trakicom UKOM	U	urinska epruveta	H, RR	Za RR potreban je uzorak prve jutarnje mokraće.
Porfobilinogen	U	urinska epruveta	RR	Test probiranja izvodi se u prvoj jutarnjoj mokraći.

PORFO				
Oralno opterećenje glukozom OGTT	S, P	Siva crvena	RR	Test se izvodi u laboratoriju natašte do 8 h ujutro. Ukoliko bolesnik nije pokretan test se izvodi uz prethodni dogovor s laboratorijem.
Kompletna analiza mokraće trakicom UKOM	U	Urinska epruveta	H, RR	Za RR pretragu potreban je uzorak prve jutarnje mokraće.
Vitamin D3	S	crvena	RR	
Vanilmandelicna n-kiselina VMA	dU	RR		Naznačiti količinu 24 satne mokraće. Potrebno je provjeriti dostupnost reagensa u laboratoriju.
HbsAG	S	crvena	RR	
AntiHBs titar	S	crvena	RR	
AntiHBc	S	crvena	RR	
AntiHBc-IgM	S	crvena	RR	
HbeAg	S	crvena	RR	
AntiHBe	S	crvena	RR	
AntiHAV-IgM	S	crvena	RR	
AntiHAV-IgG	S	crvena	RR	
AntiHCV	S	crvena	RR	
Elektroforeza hemoglobina ELFO HB	vK	ljubicasta	RR	
Elektroforeza izoenzima LDH	S	crvena	RR	Analiza se izvodi uz prethodni dogovor s laboratorijem. Uzorak se ne smije smrzavati.
Elektroforeza izoenzima ALP	S	crvena	RR	Analiza se izvodi uz prethodni dogovor s laboratorijem.
Bence-Jones proteini BJ	U	Urinska epruveta	RR	
Etilni alkohol ALKO	S	crvena	RR	
Analiza likvora LIKV	PS	Sterilna epruveta	H	Uzorak odmah dostaviti u laboratorij. Vizualna procjena izgleda, određivanje biokemijskih parametara (proteini, glukoza, kloridi, laktati) i brojanje stanica u Fuchs-Rosenthalovij komorici. Pandy.
Analiza ascitesa ASCI	PS		H	U sustavu se određuje pH, LD, glukoza, UK Prot, L. Uzorak odmah dostaviti u laboratorij.
Analiza pleuralnog izljeva	PS		H	Uzorak odmah dostaviti u laboratorij.
Analiza znoja CLZNOJ		Odvaga gaze	H	Određivanje klorida.
Autoantitijela na tiroidnu peroksidazu ANTI TPO	S	crvena	RR	Uzorak analizirati unutar 8 sati.
Tireoglobulinska antitijela ANTI TG	S	crvena	RR	Uzorak analizirati unutar 8 sati
Sediment urina USED	U	Čista čaša epruveta	RR	
Parathormon PTH	S	Crvena	RR	Uzorak odmah dostaviti u laboratorij. Ne prihvaćaju se hemolizirani uzorci
Osteokalcin OSTEO	S	crvena	RR	
B-crosslaps B-CROSS	S	crvena	RR	
Osmotska rezistencija E REZ	K	crna	RR	Pretraga se radi u dogovoru s laboratorijem. Potrebno doći po epruvetu s aditivom.
Kompletna krvna slika KKS	K	ljubičasta	H, RR	KKS uključuje određivanje E, eritrocitnih konstanti i TR
KKS + DKS	K	ljubičasta	H, RR	Diferencijalna dijag. Leukocita, 5 dif

Retikulocit RTC	K	ljubicasta	RR	
Karcinom-antigen skvamoznih stanica SCC	S	crvena	RR	
Antitijela na ciklički citrulinski peptid a-CCP	S	crvena	RR	
Kvalitativna analiza mokraće	U	Urinska epruveta	RR	Izgled, boja, pH, relativna volumna masa, glukoza, bilirubin, ketoni, eritrociti/hemoglobin, Proteini, urobilinogen, nitriti, leukocitna esteraza
Mikroskopski pregled sedimenta mokraće	U	Urinska epruveta	RR	Leukociti, eritrociti, stanice pločastog epitela, male epitelne stanice, hijalini cilindri, nehijalini cilindri, bakterije, gljivice, sluz, kristali, soli.

Pretrage su u katalogu svrstane po abecedi. Katalog obuhvaća ime pretrage, sustav u kojem se pretraga izvodi, vrijeme za koje se izvodi, kao i posebne napomene.

KRATICE

S – serum

P – plazma

K – puna krv

kK – kapilarna krv

vK – venska krv

PS – punktirani sadržaj

U – mokraća (urin), porcija; reprezentativna porcija je prva jutarnja mokraća, ako nije drugačije navedeno

dU – dnevna, 24 satna mokraća bez konzervansa

L – cerebrospinalna tekućina (likvor)

PV – plodova voda

F – stolica (faeces)

H – pretrage koje se rade 24 sata i u hitnim stanjima (izdavanje nalaza do 1 sat)

PP – pretrage koje se rade periodično u većim serijama ili su dugotrajne analize

RR – pretrage koje se rade svakodnevno u redovnom radu

Ž – žene

M - muškarci

Pohrana i priprema uzoraka za opće medicinsko biokemijske pretrage

minimalni uvjeti

(preporuke Povjerenstva za stručna pitanja HKMB, 2012)

Vrijeme pohrane uzoraka (dozvoljeno vrijeme od uzorkovanja do analize) tjelesnih tekućina navode se radi sprječavanja zagađenja i propadanja uzoraka, osobito za uzorke koji se skupljaju kroz određeno razdoblje.

Navedeni su uvjeti čuvanja i najduže vrijeme pohrane uzoraka radi mogućih naknadnih mjerenja i dodatnih ispitivanja.

Vrijeme pohrane uzorka važno je isključivo radi osiguranja sljedivosti uzorka.

1. **Opće medicinsko biokemijske pretrage** serum ili plazma mogu se pohraniti:
  - ✓ **4 sata na sobnoj temperaturi**
  - ✓ **48 sati na 4 °C**
  - ✓ nekoliko dana do nekoliko mjeseci na - 20 °C
  - ✓ uzorci za područje sredstava ovisnosti – 48 sati na 4 °C
  - ✓ uzorci za područje analitičke toksikologije – 48 sati na 4 °C
2. **Hematološke pretrage** – dozvoljeno vrijeme od uzorkovanja do analize je **4 sata**.
  - ✓ **Razmaz periferne krvi i specifičnih tekućina – 7 dana**
  - ✓ **Za pripravu krvnog razmaza – 4 sata**
3. Pretrage urina – dozvoljeno vrijeme od uzorkovanja do analize – 2 sata (najduže 4 sata)
4. Pretrage plinova u arterijskoj i venskoj krvi – dozvoljeno vrijeme od uzorkovanja do analize - **15 min na sobnoj temp**
5. Sedimentacija eritrocita – dozvoljeno vrijeme od uzorkovanja do analize - 2 sata
6. Dozvoljeno vrijeme za odvajanje plazme od stanica u uzorku koji sadrži visokomolekularni heparin je 1 sat, a analiza se provodi unutar 4 sata od uzorkovanja.
7. Prema vlastitoj odluci medinski biokemičar može produžiti vrijeme čuvanja rezultata i materijala u slučajevima praćenja poslovanja laboratorija, edukacije, praćenja epidemiologije, različitih statističkih mjerenja i sl.

Revidirano 2.2.2016.